Verzamelregeling inkomensafhankelijke regelingen 2020

De Staatssecretaris van Financiën,

Wat artikel 47 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen betreft handelende in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;

Gelet op de artikelen 31, 47 en 49 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen;
Besluit:

Artikel I
De Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen wordt als volgt gewijzigd:

A. **Artikel 7** wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste tot en met derde lid worden "terugvordering" en "€ 40" telkens vervangen door "terugvordering of bestuurlijke boete", respectievelijk "€ 20".
2. In het vierde lid wordt "de terugvordering" vervangen door "een of meerdere terugvorderingen of bestuurlijke boetes".
3. In het vijfde lid wordt "de terugvordering" vervangen door "de terugvorderingen en de bestuurlijke boetes waarop het verzoek, bedoeld in het vierde lid, betrekking heeft".
4. Het zesde lid komt te luiden:
6. Indien de Belastingdienst/Toeslagen een betalingsregeling als bedoeld in het vierde lid toestaat die zowel betrekking heeft op een of meerdere terugvorderingen als op een of meerdere bestuurlijke boetes, strekken de betalingen van de belanghebbende eerst ter voldoening van de terugvorderingen alvorens deze strekken ter voldoening van de bestuurlijke boetes.

B. **Artikel 9** wordt als volgt gewijzigd:
1. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde en vijfde lid tot derde en vierde lid.
2. In het vierde lid (nieuw) wordt "tweede, derde en vierde lid" vervangen door "tweede en derde lid".

C. In **artikel 9bis**, tweede lid, wordt "Artikel 9, derde en vierde lid" vervangen door "Artikel 9, derde lid".

D. **Artikel 9ter** komt te luiden:

Artikel 9ter. Overgangsrecht vermogenstoets herstelactie kindgebonden budget
1. Op verzoek van de belanghebbende blijft artikel 7, derde en vierde lid, van de wet, artikel 2a, eerste lid, van de Wet op de zorgtoeslag of artikel 1, vierde lid, van de Wet op het kindgebonden budget buiten toepassing indien wel aanspraak op huurtoeslag, zorgtoeslag, onderscheidenlijk kindgebonden budget, zou bestaan indien ten aanzien van de belanghebbende, zijn partner of een medebewoner bij de berekening van de rendementsgrondslag, bedoeld in artikel 5.3 van de Wet inkomstenbelasting 2001, geen rekening zou worden gehouden met een nabetaling van kindgebonden budget met betrekking tot de berekeningsjaren 2013 tot en met 2017 door de Belastingdienst/Toeslagen in het kader van de herstelactie kindgebonden budget.
2. Een verzoek als bedoeld in het eerste lid met betrekking tot een nabetaling die is ontvangen in het kalenderjaar 2019 kan uitsluitend betrekking hebben op de aanspraak over het berekeningsjaar 2020. Een verzoek als bedoeld in het eerste lid met betrekking tot een nabetaling die is ontvangen in het kalenderjaar 2020 kan uitsluitend betrekking hebben op de aanspraak over het berekeningsjaar 2021.

E. Na **artikel 9a** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9b. Hardheidsregeling kinderopvangtoeslag

1. Het verzoek, bedoeld in artikel 49, derde lid, van de wet, kan slechts worden toegekend indien:
a. bij een terugvorderingsbeschikking sprake is van een bijzondere omstandigheid, en de nadelige gevolgen van die beschikking, naar het oordeel van de Belastingdienst/Toeslagen na een individuele belangenafweging, onevenredig zijn voor de belanghebbende in verhouding tot de met die beschikking te dienen doelen; of
b. de Belastingdienst/Toeslagen het recht op kinderopvangtoeslag op een lager bedrag heeft vastgesteld dan naar rato van het bedrag aan kosten van kinderopvang als bedoeld in artikel 1.5 van de Wet kinderopvang waarvan de ouder heeft aangetoond dat deze over het berekeningsjaar tijdig zijn betaald aan de kinderopvangorganisatie.
2. Van een bijzondere omstandigheid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, is ieder geval sprake indien:
a. een derde fraudeert zonder medeweten en directe betrokkenheid van de belanghebbende;
b. een derde identiteitsfraude pleegt en op naam en buiten medeweten van de belanghebbende die kinderopvangtoeslag aanvraagt en die toeslag aantoonbaar geheel of gedeeltelijk niet ten gunste van belanghebbende komt; of
c. een door belanghebbende redelijkerwijs niet meer te herstellen geringe formele tekortkoming heeft geleid tot aanzienlijke negatieve gevolgen voor het recht op kinderopvangtoeslag, terwijl aan alle materiële eisen voor de betreffende toeslag is voldaan, tenzij de belanghebbende na herhaalde verzoeken van de Belastingdienst/Toeslagen die geringe formele tekortkoming niet heeft hersteld, terwijl hij daartoe wel in de gelegenheid was.
3. Van een bijzondere omstandigheid, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, is op zichzelf in ieder geval geen sprake indien:
a. de belanghebbende te kwader trouw is;
b. de beschikking tot vaststelling van het bedrag dat wordt teruggevorderd het gevolg is van een afwijking tussen het daadwerkelijk afgenomen aantal uren kinderopvang en het aantal uren kinderopvang op basis waarvan het voorschot kinderopvangtoeslag is berekend in dat berekeningsjaar; of
c. de beschikking tot vaststelling van het bedrag dat wordt teruggevorderd het gevolg is van een afwijking van het daadwerkelijke over het berekeningsjaar vastgestelde toetsingsinkomen voor de toeslagen en het geschatte inkomen op basis waarvan het voorschot is berekend.
4. De Belastingdienst/Toeslagen zal de belanghebbende, indien de omstandigheden daartoe noodzaken, de gelegenheid bieden om zijn zienswijze te geven ten aanzien van het voorgenomen besluit op het verzoek, bedoeld in artikel 49, derde lid, van de wet.
5. Indien de belanghebbende een tijdig bezwaar heeft ingediend tegen het besluit van de Belastingdienst/Toeslagen op het verzoek, bedoeld in artikel 49, derde lid, van de wet, zal een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht advies uitbrengen over dit bezwaar.

Artikel II
In de Regeling van de Staatssecretaris van Financiën van 30 december 2015 tot wijziging van enige uitvoeringsregelingen inzake de fiscaliteit, toeslagen en douane alsmede van de Wet op de accijns (Stcrt. 2015, 47716) vervalt artikel III.

Artikel III
Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2020.

Artikel IV
Deze regeling wordt aangehaald als: Verzamelregeling inkomensafhankelijke regelingen 2020.

De Staatssecretaris van Financiën,

Alexandra C. van Huffelen

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemeen

1. *Inleiding*

In navolging van de adviezen[1] van de Adviescommissie uitvoering toeslagen (AUT) zijn in kabinetsreacties[2] maatregelen aangekondigd om tegemoet te komen aan ouders die door Belastingdienst/Toeslagen institutioneel vooringenomen zijn behandeld dan wel hard zijn geraakt door de werking van de regelgeving rondom de kinderopvangtoeslag, de wijze waarop deze gehandhaafd werd en de uitleg die in uitvoering en rechtspraak aan die regelgeving is gegeven.

De vorig jaar naar aanleiding van de zogenoemde CAF 11-zaak ingestelde AUT concludeert dat bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag veel is misgegaan.[3] Bij de CAF 11-zaak en aanverwante zaken heeft de uitvoering van de kinderopvangtoeslag als gevolg van institutionele vooringenomenheid tot schrijnende situaties geleid. Daarnaast zijn er grote aantallen huishoudens in ernstige en soms blijvende financiële problemen gebracht door de werking van de regelgeving rondom de kinderopvangtoeslag, de wijze waarop deze gehandhaafd werd en de uitleg die in uitvoering en rechtspraak aan die regelgeving is gegeven. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) heeft met de uitspraken van 23 oktober 2019[4] aan dit, ook door eerdere jurisprudentie ondersteunde, 'alles-of-niets'-karakter een einde gemaakt. Het kabinet streeft ernaar om tot een oplossing te komen voor de getroffen ouders in het besef dat een financiële tegemoetkoming het ervaren onrecht nooit volledig kan wegnemen.

Deze verzamelregeling ziet in de eerste plaats op twee maatregelen die zijn aangekondigd in de kabinetsreactie op het eindadvies van de AUT. Ten eerste worden in deze verzamelregeling nadere regels gesteld aan de in de Wet hardheidsaanpassing Awir geregelde hardheidsregeling kinderopvangtoeslag. Ten tweede vervalt met deze verzamelregeling het zogenoemde opzet/grove schuld criterium bij de terugvordering. Daarnaast wordt met deze verzamelregeling de Uitvoeringsregeling (UR) Awir op twee punten gewijzigd. De termijn voor het indienen van een verzoek voor een vermogenstoetsuitzondering wordt verruimd en er wordt een nieuwe vermogenstoetsuitzondering geïntroduceerd voor kindgebonden budget herstelbetalingen.

2. *Hardheidsregeling kinderopvangtoeslag*

De Wet hardheidsaanpassing Awir voegt een hardheidsregeling toe aan de Awir. Zoals aangekondigd in die wet worden bij ministeriële regeling nadere regels gesteld ten behoeve van de uitvoering van deze hardheidsregeling. De in deze verzamelregeling opgenomen nadere regels zijn gebaseerd op de door de AUT in haar eindadvies *Omzien in verwondering 2*[5] geschetste hardheidsregeling, die beoogt recht te doen aan de uitspraken van 23 oktober 2019.[6]

Een groot aantal ouders zijn in ernstige en blijvende financiële problemen gebracht door de werking van de regelgeving rondom de kinderopvangtoeslag. Met name het alles-of-niets-karakter heeft geleid tot disproportionele beslissingen, waarbij alle voorschotten voor de kinderopvangtoeslag van een desbetreffend jaar werden teruggevorderd wanneer ouders niet konden aantonen dat ze alle kosten hadden voldaan. Ook kon er sprake zijn van bijzondere omstandigheden, waardoor ouders zijn geconfronteerd met een disproportionele terugvordering.

---

[1] Interim-advies Omzien in verwondering van 14 november 2019 (bijlage bij Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 546) en Eindadvies Omzien in verwondering 2 van 12 maart 2020 (bijlage bij Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 608).
[2] Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 538 en Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 613.
[3] Eindadvies Omzien in verwondering 2 van 12 maart 2020 van de Adviescommissie uitvoering toeslagen (bijlage bij Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 608).
[4] ABRvS 23 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3535 en ECLI:NL:RVS:2019:3536.
[5] Eindadvies Omzien in verwondering 2 van 12 maart 2020 (bijlage bij Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 608).
[6] De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van state 23 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3535 en ECLI:NL:RVS:2019:3536.

Op advies van de AUT wordt de herzieningsmogelijkheid in de toeslagenregelgeving verruimd naar onherroepelijk geworden beschikkingen (tot vaststelling of tot terugvordering), zodat disproportionele beslissingen uit het verleden herzien kunnen worden. De verruiming van deze herzieningsmogelijkheid is echter beperkt tot beslissingen van (globaal gezegd) vijf jaar terug. Deze herzieningsmogelijkheid is, vooruitlopend op wetgeving, verder uitgewerkt in het Verzamelbesluit Toeslagen.

De AUT ziet geen andere verdergaande mogelijkheden om binnen de bestaande regelgeving voor het verleden herstel te bieden. Zij constateert ook dat dit bovenmatig hard kan zijn voor ouders die in een verder verleden dan de afgelopen vijf jaar met vergelijkbare disproportionele beslissingen zijn geconfronteerd. Voor deze gevallen adviseert de AUT een hardheidsregeling.

De hardheidsregeling ziet op de zeer schrijnende gevallen waarin de toepassing van de regelgeving bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag in het verleden heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard, welke onbillijkheden zodanig zijn dat het overduidelijk onredelijk is deze voor rekening van de belanghebbende te laten en waarin het aangewezen is om – ondanks het verstrijken van de vijfjaarstermijn voor herziening in het voordeel van de belanghebbende van een onherroepelijk geworden beschikking (tot vaststelling of tot terugvordering) omtrent kinderopvangtoeslag – een hardheidstegemoetkoming te bieden.

3. *Vervallen van het opzet/grove schuld criterium voor terugvorderingen*

In reactie op het eindadvies *Omzien in verwondering 2* van de AUT heeft het kabinet besloten om 'opzet/grove schuld' (OGS) niet langer een belemmering te laten zijn bij het toekennen van een persoonlijke betalingsregeling bij terugvorderingen.[7] De gedachte achter het OGS-criterium bij de invordering was destijds dat toeslaggerechtigden die frauderen, misbruik maken van toeslagen of ernstig tekortschieten in het nakomen van hun verplichtingen ten aanzien van hun tegemoetkoming geen gebruik kunnen maken van een persoonlijke betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit en vermogen. Het kabinet is echter van mening dat het OGS-criterium disproportionele gevolgen heeft gehad voor toeslaggerechtigden met een terugvorderingsbeschikking. Toeslaggerechtigden die tegen het OGS-criterium aanlopen, zijn genoodzaakt om binnen 24 maanden hun terugvordering (standaardregeling) in zijn geheel terug te betalen. Een dergelijke standaardregeling heeft tot gevolg dat lage inkomens met hoge terugvorderingen in de knel en onder het bestaansminimum terecht kunnen komen. Daarom heeft het kabinet besloten toekomstige verzoeken om een persoonlijke betalingsregeling bij terugvorderingen niet meer afgewezen kunnen worden vanwege het OGS-criterium. Het nieuwe beleid houdt in dat iedereen met een toeslagschuld in beginsel recht heeft op een persoonlijke betalingsregeling op basis van betalingscapaciteit van twee jaar, gevolgd door het afzien van inning van de restschuld. Evidente gevallen van misbruik en oneigenlijk gebruik van toeslagen worden voortaan in beginsel uitsluitend aangepakt door het opleggen van een (vergrijp)boete of strafrechtelijke vervolging.

Daarnaast heeft het kabinet besloten om ook voor de openstaande toeslagschulden per 1 juli 2020, waarvoor door toepassing van het OGS-criterium geen persoonlijke betalingsregeling was getroffen, alsnog een persoonlijke betalingsregeling van twee jaar, te rekenen vanaf 1 juli 2020, toe te staan, gevolgd door de toezegging om af te zien van verdere invordering waarbij nog wel gedurende drie jaar wordt verrekend met eenmalige teruggaven inkomstenbelasting en nabetalingen toeslagen.

4. *Verruimen termijn indiening verzoek vermogenstoetsuitzondering*

Een vermogenstoets bepaalt de aanspraak op huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget. In de UR Awir staan enkele bijzonder vermogen (bezittingen en eenmalige uitkeringen) opgesomd die op verzoek van belanghebbende niet meegerekend worden met de vermogenstoets. In het kader van verbeteringen in het toeslagenstelsel en het bevorderen van dienstverlening vanuit de Belastingdienst/Toeslagen komt de bestaande termijn voor het indienen van een verzoek om een

[7] Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 613, p. 15 en 16.

uitzondering op de vermogenstoets voor de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget te vervallen. De bestaande termijn loopt af op het moment dat de tegemoetkoming over het desbetreffende berekeningsjaar onherroepelijk is geworden. In de praktijk van de afgelopen jaren is gebleken dat deze termijn te kort was, omdat belanghebbenden vaak pas na verloop van langere tijd op de hoogte raakten van het feit dat zij een verzoek hadden kunnen indienen.

Het vervallen van de bestaande termijn geeft belanghebbenden voortaan meer tijd om een verzoek in te dienen voor een uitzondering op de vermogenstoets. Een herziening van de tegemoetkoming naar aanleiding van een dergelijk verzoek is voortaan mogelijk tot vijf jaar na de laatste dag van het berekeningsjaar waarop het verzoek betrekking heeft.

5. *Vermogenstoetsuitzondering kindgebonden budget herstelbetalingen*

Het recht op (betaling van) kindgebonden budget kan tussentijds komen te vervallen door het overschrijden van de inkomens- en/of de vermogensgrens. Als later opnieuw recht ontstaat op kindgebonden budget, dan moet deze toeslag volgens de Wet op het kindgebonden budget automatisch herstarten. Eind 2018 kwam de Belastingdienst/Toeslagen erachter dat het Toeslagen Verstrekkingen Systeem niet is ingericht om automatisch kindgebonden budget te herstarten voor ouders die recht hebben op kinderbijslag en reeds een andere toeslag hebben lopen.

Belanghebbenden die in de periode 2013 tot en met 2017 ten onrechte geen kindgebonden budget hebben ontvangen, krijgen in 2019 of 2020 een eenmalige nabetaling.[8] Naar aanleiding van een verzoek van de Eerste Kamer is besloten deze nabetalingen tijdelijk uit te zonderen van de vermogenstoetsen van de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget.[9] Met deze tijdelijke uitzondering wordt op verzoek van belanghebbende een eenmalige nabetaling in 2019 buiten beschouwing gelaten bij de vermogenstoets bij de berekening en toekenning van de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget over 2020. Voor een eenmalige nabetaling in 2020 geldt dit voor de berekening en toekenning over 2021.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A (artikel 7 van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)

Het vervallen van het thans geldende zesde lid van artikel 7 UR Awir bewerkstelligt dat de in dat artikel opgenomen betalingsregelingen ook toegepast kunnen worden op een terugvordering als bedoeld in het eerste lid van dat artikel als het ontstaan van die terugvordering te wijten is aan opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner. Het gaat hierbij zowel om de zogenoemde standaardbetalingsregeling als bedoeld in de eerste drie leden van dat artikel, waarvoor dit in de praktijk overigens al mogelijk was, als om de zogenoemde persoonlijke betalingsregeling als bedoeld in het vierde lid van dat artikel, die gebaseerd is op de betalingscapaciteit en het vermogen van de toeslagschuldenaar en diens partner. Doordat de kwalificatie opzet of grove schuld door onderhavige wijziging de toegang tot de persoonlijke betalingsregeling niet langer verhindert, komen ook toeslagschuldenaren voor deze betalingsregeling in aanmerking die ten tijde van de inwerkingtreding van onderhavige wijziging (1 juli 2020) een openstaande terugvordering hebben waarbij de kwalificatie opzet of grove schuld aan de orde is. Aanpassingen in het eerste tot en met vierde lid van artikel 7 UR Awir maken het voorts mogelijk om de standaardbetalingsregeling en de persoonlijke betalingsregeling toe te passen op bestuurlijke boetes. Het minimale maandelijkse bedrag van de standaardbetalingsregeling wordt verlaagd van € 40 naar € 20 en wordt daarmee in lijn gebracht met artikel 79.7 van de Leidraad Invordering 2008[10] en de huidige praktijk. De terugvordering en de bestuurlijke boete zijn opgenomen in aparte beschikkingen. De standaardbetalingsregeling geldt voor iedere afzonderlijke beschikking. Indien zowel sprake is van een terugvordering als van

[8] PM Kamerstuknummer.
[9] Brief van de Eerste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 23 oktober 2019 met kenmerk 165640.01u.
[10] Bijlage bij het Besluit van de Staatssecretaris van Financiën van 12 juni 2008, nr. CPP2008/1137M (Stcrt. 2008, 122).

een bestuurlijke boete, bedraagt de standaardbetalingsregeling minimaal € 40 per maand (tweemaal € 20). De persoonlijke betalingsregeling geldt voor het gezamenlijke bedrag van de terugvordering(en) en de bestuurlijke boete(s) waarvoor een persoonlijke betalingsregeling is aangevraagd. Dit is tot uitdrukking gebracht in het vierde lid van artikel 7 UR Awir. De wijziging in het vijfde lid van artikel 7 UR Awir hangt samen met de aanpassing van het vierde lid van dat artikel. In het nieuwe zesde lid van artikel 7 UR Awir is geregeld dat betalingen van belanghebbenden op grond van een persoonlijke betalingsregeling die betrekking hebben op zowel een of meerdere terugvorderingen als op een of meerdere bestuurlijke boetes, eerst afgeboekt worden op de terugvorderingen. Pas als de terugvorderingen in zijn geheel zijn voldaan, strekken de betalingen ter voldoening van de bestuurlijke boetes. Het aanbrengen van een volgorde van voldoening is van belang omdat de Belastingdienst/Toeslagen na afloop van de termijn van de persoonlijke betalingsregeling ander beleid zal hanteren ten aanzien van nog openstaande terugvorderingen dan ten aanzien van nog openstaande bestuurlijke boetes.

Artikel I, onderdeel B (artikel 9 van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de wijziging van artikel 9 UR Awir vervalt de thans in het derde lid van dat artikel geregelde termijn waarbinnen de belanghebbende een verzoek kan indienen bij de Belastingdienst/Toeslagen om de in het eerste lid van dat artikel genoemde bezittingen en eenmalige uitkeringen buiten beschouwing te laten bij de toepassing van de vermogenstoetsen voor de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Op grond van deze termijn moet het verzoek worden ingediend voordat de toekenningsbeschikking over het betreffende berekeningsjaar onherroepelijk vaststaat. Als er geen bezwaar wordt ingediend, is dat het geval na verloop van zes weken na de dag van de dagtekening van de betreffende beschikking. In de praktijk van de afgelopen jaren is gebleken dat deze termijn te kort was omdat belanghebbenden vaak pas na afloop van deze termijn op de hoogte raakten van het feit dat zij een verzoek hadden kunnen indienen. Door het vervallen van het derde lid van artikel 9 UR Awir en de daarin voorgeschreven termijn waarbinnen het verzoek moet worden ingediend, wordt de vijfjaarstermijn van artikel 5a UR Awir van toepassing. De in onderdeel d van dat artikel opgenomen uitsluitingsgrond is namelijk niet langer van toepassing. Het gevolg hiervan is dat herziening naar aanleiding van een verzoek van de belanghebbende mogelijk is tot het moment dat vijf jaren zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar waarop het verzoek betrekking heeft.

Artikel I, onderdeel C (artikel 9bis van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de wijziging van artikel 9bis UR Awir is de thans in artikel 9, derde lid, UR Awir geregelde termijn, die thans van overeenkomstige toepassing is verklaard op het verzoek, bedoeld in artikel 9bis, eerste lid, UR Awir, niet langer van toepassing. Thans kan een belanghebbende binnen de in genoemd derde lid opgenomen termijn een verzoek indienen bij de Belastingdienst/Toeslagen om de in artikel 9bis, eerste lid, UR Awir genoemde eenmalige letselschade-uitkering buiten beschouwing te laten bij de toepassing van de vermogenstoetsen voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Op grond van de in genoemd derde lid opgenomen termijn moet het verzoek worden ingediend voordat de toekenningsbeschikking over het betreffende berekeningsjaar onherroepelijk vaststaat. Als er geen bezwaar wordt ingediend, is dat het geval na verloop van zes weken na de dag van de dagtekening van de betreffende beschikking. Door het vervallen van de in genoemd derde lid voorgeschreven termijn waarbinnen het verzoek moet worden ingediend, wordt de vijfjaarstermijn van artikel 5a UR Awir van toepassing. De in onderdeel d van dat artikel opgenomen uitsluitingsgrond is namelijk niet langer van toepassing. Het gevolg hiervan is dat herziening naar aanleiding van een verzoek van de belanghebbende mogelijk is tot het moment dat vijf jaren zijn verstreken na de laatste dag van het berekeningsjaar waarop het verzoek betrekking heeft.

Artikel I, onderdeel D (artikel 9ter van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)

Met het vervangen van het thans in artikel 9ter UR Awir opgenomen overgangsrecht, dat zijn belang verloren heeft, treedt een nieuwe overgangsmaatregel in werking op basis waarvan een door de belanghebbende ontvangen eenmalige nabetaling van kindgebonden budget buiten beschouwing kan blijven bij de toepassing van de vermogenstoetsen voor de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Het betreft nabetalingen van kindgebonden budget door de Belastingdienst/Toeslagen in het kader van de zogenaamde 'herstelactie kindgebonden budget' met betrekking tot de berekeningsjaren 2013 tot en met 2017. Via deze herstelactie ontvangen de ouders aan wie in deze jaren ambtshalve kindgebonden budget toegekend had moeten worden, hetgeen ten onrechte niet is gebeurd, alsnog een nabetaling kindgebonden budget van de Belastingdienst/Toeslagen. Naar aanleiding van een verzoek van de Eerste Kamer[11] is besloten voor deze nabetalingen een tijdelijke uitzondering te regelen voor wat betreft de gevolgen die de nabetalingen kunnen hebben voor het in aanmerking te nemen vermogen van de betreffende ouders voor de vermogenstoetsen van de inkomensafhankelijke regelingen.[12] De nabetalingen worden in de tijd verspreid over 2019 en 2020 uitgevoerd. In het tweede lid van artikel 9ter UR Awir is geregeld dat nabetalingen die zijn gedaan in 2019 op verzoek van de ouder uitgezonderd kunnen worden voor de vermogenstoets over het berekeningsjaar 2020. Nabetalingen die zijn of worden gedaan in 2020 kunnen op verzoek worden uitgezonderd voor de vermogenstoets over het berekeningsjaar 2021.

Artikel I, onderdeel E (artikel 9b van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

Het nieuwe artikel 9b UR Awir stelt nadere regels ten behoeve van de uitvoering van de in artikel 49 UR Awir opgenomen hardheidsregeling kinderopvangtoeslag. Artikel 49 Awir bevat de basis om het mogelijk te maken voor gevallen waarin toepassing van de Awir of de daarop berustende bepalingen of de Wet kinderopvang bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag, bedoeld in de Wet kinderopvang, heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard die voortkomen uit de hardheid van de voor 23 oktober 2019 bestaande toepassing van het wettelijke systeem, welke onbillijkheden zodanig zijn dat het overduidelijk onredelijk is deze voor rekening van belanghebbenden te laten, een hardheidstegemoetkoming toe te kennen. De hardheidstegemoetkoming betreft de nadelige gevolgen van de beschikking (tot vaststelling of tot terugvordering) voor de belanghebbende voor zover die onevenredig zijn in verhouding tot de met die beschikking te dienen doelen. De eerste drie leden van artikel 9b UR Awir geven nadere invulling aan de situaties waarin belanghebbenden, mits voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 49 Awir, in aanmerking kunnen komen voor een hardheidstegemoetkoming. In het eerste lid worden twee (limitatieve) hoofdsituaties onderscheiden waarin de Belastingdienst/Toeslagen het verzoek om de hardheidstegemoetkoming, bedoeld in artikel 49, derde lid, Awir kan toekennen en dat ook zal doen als tevens aan de (overige) voorwaarden van artikel 49 Awir voldaan wordt.

De eerste situatie waarin de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek om een hardheidstegemoetkoming, bedoeld in artikel 49, derde lid, Awir kan toekennen is indien bij een terugvorderingsbeschikking kinderopvangtoeslag sprake is van een bijzondere omstandigheid, en de nadelige gevolgen van die beschikking, naar het oordeel van de Belastingdienst/Toeslagen na een individuele belangenafweging, onevenredig zijn voor de belanghebbende in verhouding tot de met die beschikking te dienen doelen. In het tweede lid van artikel 9b van de UR Awir staat een niet-limitatieve opsomming van omstandigheden die worden beschouwd als een bijzondere omstandigheid. Van een bijzondere omstandigheid is in ieder geval sprake indien een derde – bijvoorbeeld een kinderopvangorganisatie – fraudeert zonder medeweten en directe betrokkenheid van de belanghebbende. Ook is sprake van een bijzondere omstandigheid als een derde identiteitsfraude pleegt en op naam en buiten medeweten van de belanghebbende die kinderopvangtoeslag aanvraagt en die kinderopvangtoeslag aantoonbaar geheel of gedeeltelijk niet ten gunste van belanghebbende komt. Tot slot is in deze opsomming de omstandigheid als

[11] Brief van de Eerste Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 23 oktober 2019 met kenmerk 165640.01u.

[12] PM verwijzing naar nog te versturen reactiebrief van stas SZW, mede namens stas FIN. Brief zou hier moeten verschijnen: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35010_verhoging_van_de

bijzondere omstandigheid aangemerkt waarin een door belanghebbende redelijkerwijs niet meer te herstellen geringe formele tekortkoming heeft geleid tot aanzienlijke negatieve gevolgen voor het recht op kinderopvangtoeslag, terwijl aan alle materiële eisen voor de betreffende toeslag is voldaan, tenzij de belanghebbende na herhaalde verzoeken van de Belastingdienst/Toeslagen die geringe formele tekortkoming niet heeft hersteld, terwijl hij daartoe wel in de gelegenheid was. Hoewel een handtekening een belangrijk element kan vormen van een schriftelijke overeenkomst, wordt in dit kader het ontbreken van een handtekening in een contract, in lijn met het Verzamelbesluit Toeslagen, aangemerkt als een (relatief) geringe formele tekortkoming, vanwege de grote financiële gevolgen die het ontbreken van de handtekening kan hebben gehad. In het derde lid van artikel 9b van de UR Awir staat een niet-limitatieve opsomming van omstandigheden die niet worden beschouwd als een bijzondere omstandigheid. Van een bijzondere omstandigheid is op zichzelf in ieder geval geen sprake indien de belanghebbende te kwader trouw is, indien de beschikking tot vaststelling van het bedrag dat wordt teruggevorderd het gevolg is van een afwijking tussen het daadwerkelijk afgenomen aantal uren kinderopvang en het aantal uren kinderopvang op basis waarvan het voorschot kinderopvangtoeslag is berekend in dat berekeningsjaar, of indien de beschikking tot vaststelling van het bedrag dat wordt teruggevorderd het gevolg is van een afwijking van het daadwerkelijke over het berekeningsjaar vastgestelde toetsingsinkomen voor de toeslagen en het geschatte inkomen op basis waarvan het voorschot is berekend. Met de woorden "op zichzelf" wordt aangegeven dat ondanks dat zich een omstandigheid voordoet die aanmerkt is als geen bijzondere omstandigheid, aanvullende omstandigheden op zichzelf of in samenhang bezien ertoe kunnen leiden dat, afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval, toch sprake kan zijn van een bijzondere omstandigheid. Ook kan sprake zijn van een omstandigheid die wel is aan te merken als een bijzondere omstandigheid, maar die toch reden geeft om te oordelen dat de nadelige gevolgen van terugvorderingsbeschikking niet of niet geheel in strijd zijn met de met die beschikking te dienen doelen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er sprake is van vanwege een aanvullende omstandigheid. Een voorbeeld hiervan is een samenloop van de omstandigheid, genoemd in het tweede lid, onderdeel b, van artikel 9b UR AWIR en de omstandigheid, genoemd in het derde lid, onderdeel b, van dat artikel. Overigens leidt de financiële situatie of leiden de financiële problemen van de belanghebbende die terugbetaling van toeslagen verhinderen, in het algemeen niet tot matiging van de terugvordering en daarmee ook niet tot het toekennen van een hardheidstegemoetkoming. Voor deze situatie bestaat de mogelijkheid van een betalingsregeling. Aangezien de belanghebbende een verzoek doet voor een tegemoetkoming, is het uitgangspunt dat de belanghebbende de bijzondere omstandigheden op basis waarvan een tegemoetkoming aan de orde is, moet stellen en bewijzen.

De tweede situatie waarin de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek om de hardheidstegemoetkoming, bedoeld in artikel 49, derde lid, Awir, kan toekennen, is de situatie waarin de Belastingdienst/Toeslagen het recht op kinderopvangtoeslag op een lager bedrag heeft vastgesteld dan naar rato van het bedrag aan kosten van kinderopvang waarvan de ouder heeft aangetoond dat deze over het berekeningsjaar tijdig zijn betaald aan de kinderopvangorganisatie.

In het vierde lid van artikel 9b UR Awir is geregeld dat de Belastingdienst/Toeslagen de belanghebbende, indien de omstandigheden daartoe noodzaken, de gelegenheid zal bieden om zijn zienswijze te geven ten aanzien van het voorgenomen besluit op het verzoek voor de hardheidstegemoetkoming. Een voorbeeld van een dergelijke situatie is als de Belastingdienst/Toeslagen de hoogte van de hardheidstegemoetkoming op andere gegevens baseert dan op basis van de gegevens die door de belanghebbende zijn aangeleverd.

In het vijfde lid van artikel 9b UR Awir is geregeld dat indien de belanghebbende een tijdig bezwaar heeft ingediend tegen het besluit van de Belastingdienst/Toeslagen op het verzoek om een hardheidstegemoetkoming, een onafhankelijke bezwaarschriftenadviescommissie advies zal uitbrengen over dit bezwaar. In de regel zal de Belastingdienst/Toeslagen dit advies volgen bij het nemen van de beslissing op het bezwaar. Indien de Belastingdienst/Toeslagen beslist af te wijken van dit advies, wordt in die beslissing, conform artikel 7:13, zevende lid, van de Algemene wet

bestuursrecht, de reden voor die afwijking vermeld en wordt het advies met de beslissing meegezonden.

Artikel II (artikel III van de Regeling van de Staatssecretaris van Financiën van 30 december 2015 tot wijziging van enige uitvoeringsregelingen inzake de fiscaliteit, toeslagen en douane alsmede van de Wet op de accijns (Stcrt. 2015, 47716))
Artikel III van de Regeling van de Staatssecretaris van Financiën van 30 december 2015 tot wijziging van enige uitvoeringsregelingen inzake de fiscaliteit, toeslagen en douane alsmede van de Wet op de accijns (Stcrt. 2015, 47716) vervalt omdat het zijn belang verloren heeft. De reden om dit artikel met deze ministeriële regeling te laten vervallen is omdat dit artikel III verwijst naar het derde lid van artikel 9 UR Awir, welk lid met deze ministeriële regeling vervalt.

Artikel III (inwerkingtredingsbepaling)
Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

Artikel IV (citeertitel)
Dit artikel regelt dat deze ministeriële regeling kan worden aangehaald als Verzamelregeling inkomensafhankelijke regelingen 2020.

De Staatssecretaris van Financiën,

Alexandra C. van Huffelen